

Politikpapir

Indeværende dokument er Danske Museers fælles holdning på beredskabsområdet, som er et af tre strategiske indsatsområder i 2026. Principdokumentet kan bruges som udgangspunkt for udarbejdelse af egentlige politiske forslag på området.

Danske Museer
Vartov, Farvergade 27D
1463 København K, Denmark
T + 45 4914 3966
info@dkmuseer.dk
www.danskemuseer.dk

Museer er demokratisk og beredskabsmæssig infrastruktur, der skal styrkes i en usikker tid

I en verden i forandring, hvor truslen fra potentielle kriser og ulykker, skabt af mennesker og et forandret klima, er den største og mest alvorlige siden 2. verdenskrig, er det helt afgørende, at museernes unikke rolle og ansvar som forvaltere af vores fælles kulturarv anerkendes, styrkes og indtænkes som en integreret del af Danmarks nationale beredskabs- og sikkerhedsplaner. På samme vis som vores nordiske naboer Sverige og Norge allerede har gjort.

Da Ukraines premierminister, Yulia Svyrodenko, i august 2025, efter mere end tre år i krig, fremlagde forslag til regeringens fokuspunkter for 2025/2026, var kultur og kulturarv blandt de prioriterede områder:

'Culture is a component of national security, because cultural heritage shapes our identity and unity even in the most difficult times, wrote Tetyana Berezhna, Acting Minister of Culture and Strategic Communications.' *Kilde: [Det ukrainske parlaments webportal](#)*

Rasmus Dahlberg, forsker i samfundssikkerhed, understreger vigtigheden af, at kulturen skal ses som en kritisk sektor: 'Vi skal have erhvervslivet, civilsamfundet og kulturinstitutionerne med i en samlet strategi for et dansk totalberedskab. Det handler om at beskytte både mennesker og oplevelser'. *Citat: Kulturmonitor 6. januar 2026.*

Kultur og forsvar går hånd i hånd. Og derfor er et styrket kulturarvsberedskab, som del af Danmarks samlede beredskabsplan, en klog og nødvendig investering i en usikker verden.

Kulturarven skal tænkes ind i beredskabsplaner på nationalt, regionalt og lokalt niveau

Kulturelt beredskab ved brand, krig og klimaudfordringer

Branden på Børsen i foråret 2024 var en meget konkret påmindelse om kulturarvens skrøbelighed og behovet for opdaterede og velfungerende beredskabsplaner på museerne. På samme måde mindes vi jævnligt om behovet for at sikre vores samlinger mod følger af klimaændringer, typisk pga. risiko for vandindtrængning, men der kan også være spørgsmål om fx ændret luftfugtighed. Desuden betyder situationen i

Europa og verden generelt, at basale forudsætninger som strømforsyning, stabil IT-drift og almindelig sikkerhed ikke længere kan tages for givet.

Museerne har som en af tre hovedopgaver at passe på en samling – konkrete genstande med stor, ofte uvurderlig, historisk, samfundsmæssig og evt. også monetær værdi inden for kunst, kultur- og naturhistorie. Med de skitserede udfordringer bliver det ansvar vanskeligere at leve op til. Samtidig bliver opgaven kun vigtigere i en tid, hvor verden ser ud til at forandre sig både ekstremt hurtigt og uforudsigeligt.

For at museerne i fællesskab kan løfte den samfundsopgave, som bevaring af vores fælles kulturarv er, er der brug for netop fælles forståelse og fælles indsatser.

Danske Museer foreslår derfor koordinerede indsatser på nationalt, regionalt og lokalt niveau:

- **På nationalt niveau** skal kulturarven indskrives i totalberedskabsplanen, udfordringer skal kortlægges, indsatser koordineres og samarbejdsrelationer beskrives på nationalt myndighedsniveau, ligesom kompetenceopbygning og midler skal koordineres og sikres nationalt. Samtidig bør museernes potentialer i en krise afdækkes og koordineres nationalt, fx ift. muligheder for at holde åbent under en krise.
- **Det regionale niveau** handler især om regional koordinering ift. konkret fysisk sikring af kulturarven.
- **På lokalt niveau** skal de enkelte museers beredskabs- og værdiredningsplaner være opdaterede, og aftaler med relevante lokale/kommunale aktører og myndigheder skal være på plads.

Det nationale niveau

Danmark skal have et nationalt beredskab til beskyttelse af vores fælles kulturarv

Det nuværende komplekse og alvorlige trusselsbillede kombineret med manglende nationalt fokus og engagement på øverste niveau giver anledning til reel bekymring for muligheden for at sikre uvurderlig kulturarv i tilfælde af store kriser og katastrofer, herunder oversvømmelse, forsyningsnedbrud og hybridkrig.

Hertil kommer, at museernes positive potentiale som samfundsaktør – det kunne være som mødested eller knudepunkt for kritisk information – ikke er afklaret og koordineret.

Danske Museer foreslår:

Nationalt kulturarvsberedskab: I tilfælde af store katastrofer er det helt afgørende, at der er en national plan på plads for at sikre koordineringen af et tæt samarbejde mellem myndigheder, civilorganisationer og kulturinstitutioner med henblik på at kunne sikre uerstattelig kulturarv.

- Danske Museer mener, at kulturen, og herunder særsomt kulturarven, skal skrives ind i Danmarks nationale beredskabsplan efter svensk og norsk forbillede. Dette kan passende gøres, når beredskabsplanen forventeligt skal opdateres, jf. rigsrevisionens og Statsrevisorernes [kritik af ministeriernes](#)

[beredskab til håndtering af kriser](#), hvori der udtales kritik af, at ministerierne samlet set ikke er tilstrækkeligt forberedt på kriser.

Landsdækkende sårbarhedsanalyse: For at kunne reagere og prioritere hensigtsmæssigt i en krisesituation er det helt afgørende på forhånd at have et overblik over de mest sårbare områder, institutioner, bygninger og genstande.

- Danske Museer foreslår, at der igangsættes en kortlægning af landet med henblik på en sårbarhedsanalyse. Det er afgørende for en præcis og effektiv indsats, at det på forhånd er kendt af både myndigheder og institutioner, hvor mange og hvilke museer, magasiner og genstande, der er mest sårbare i forhold til trusler som vandstigning, langvarigt strømnedbrud og konkrete hybridkrigsangreb.

National uddannelsesindsats ift. kulturarvsberedskab: Håndtering af kulturarv i en krisesituation kræver en særlig forståelse for kulturarven og en på forhånd indøvet viden om, hvad der er det rette af gøre ift. at sikre vores fælles historie både på museerne og i det offentlige rum.

- Danske Museer foreslår en national indsats for uddannelse af beredskabspersonale i netop håndtering af kulturarv i krisesituationer – i tæt samarbejde med det lokale niveau. Et sådant kompetenceløft kan være med til at sikre, at uvurderlig kulturarv og fælles historie ikke går tabt for evigt, men i stedet i videst muligt omfang bevares til fremtidige generationer.

Nationale midler til lokale og regionale initiativer: Indsatsen for at bevare og sikre kulturarven i tilfælde af kriser og katastrofer hviler i høj grad på national koordinering kombineret med konkret regional og lokal handling.

- Danske Museer foreslår et nationalt engagement, således at arbejdet med og udførelsen af regionale og lokale beredskabsplaner og det nødvendige lokale samarbejde mellem myndigheder, civilsamfund og institutioner sikres med national finansiering.

National plan for museernes potentiale i en krisesituation: Museer er samfundsaktører med stor troværdighed og ofte nær kontakt til det lokalsamfund, de er en del af.

- Danske Museer foreslår en national afdækning af, hvordan myndigheder og samfund ønsker, at museerne skal bidrage i en krisesituation – det kan være som mødested, som kritisk knudepunkt for information, som ramme for fællesskab, som åndehul – så museerne kan forberede sig på, hvordan man som samfundsaktør og lokal institution kan og forventes at holde åbent og i øvrigt agere i en krisesituation.

Regionalt niveau

Regionale planer for kulturarvssikring, evakuering og nødmagasiner: Nationale beredskabsplaner hviler på et vigtigt regionalt og lokalt udførelsesniveau. Det regionale kulturarvsberedskab handler i høj grad om, hvordan den fysiske kulturarv i form af konkrete genstande kan sikres i tilfælde af kriser og katastrofer, som rammer et større geografisk område, og hvor et eller flere museer/magasiner/kirker mv. har brug for at evakuere værdifulde historisk kulturarv.

- Danske Museer foreslår en regional kortlægning af, hvilke allerede eksisterende magasiner, der i krisetilfælde kan tilbyde plads til sikker opbevaring af evakuerede, vigtige genstande fra andre museer og kirker, vigtige bygninger og i det offentlige rum, samt en plan for, hvordan en regional nødmagasinerings kan eksekveres i praksis. Herunder samarbejde mellem relevante myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt niveau.
- Danske Museer foreslår, at man ifm. nybygning af magasiner til kulturarv – som ofte har en væsentlig offentlig finansiering – indtænker kriseberedskab og mulighed for at akkommodere kulturarvs-genstande fra andre lokationer – jf. de nationale og regionale beredskabsplaner.

Lokalt niveau

Lokale beredskabs- og værdiredningsplaner på alle museer: I de fleste tilfælde vil en ulykke, hvad enten den er klimabestemt eller menneskeskabt, have akutte konsekvenser for et konkret museum eller magasinbygning. Derfor skal der ligge opdaterede planer for hvert enkelt museum og for museets samlinger. Det er helt afgørende for et vellykket kulturarvsberedskab, at der er såvel opdaterede beredskabsplaner som værdiredningsplaner på alle kulturarvsinstitutioner.

En værdiredningsplan er en selvstændig plan, der sammen med beredskabsplanen fungerer som en samlet plan for, hvordan bygningens genstande af særlig kulturhistorisk værdi håndteres under hændelser så som brand, stormflod, skybrud mv., der kan påvirke genstandene kritisk. Det er en konkret fysisk plan, der via oversigtskort og klare skriftlige instrukser kommunikerer, hvilke genstande der skal reddes og hvordan, hvis genstandene trues af for eksempel brand- og vandskade.

- Danske Museer foreslår, at der skal oprettes en taskforce, der hjælper museerne med at få styr på deres beredskabsplaner og værdiredningsplaner og samtidig sikrer, at de kvalificeres til en fælles, national standard. Her kan der fx tages udgangspunkt i den seneste [vejledning](#) fra Kulturministeriets sikringsudvalg. *Danske Museer er pt. ved at undersøge muligheden for fondsfinansiering af dette arbejde.*
- Danske Museer foreslår, at det som led i en national koordineret beredskabsplan pålægges relevante aktører – herunder museer, øvrige kulturinstitutioner, civile aktører og lokale/kommunale myndigheder - at samarbejde om en lokal udmøntning af en beredskabsplan, som skal sikre kulturarven og historiske værdier i den enkelte kommune tilfælde af krise og katastrofer. En oplagt samarbejdspartner i dette arbejde er KL.